

habere jucunditatem. Ut vero Moysis in hoc facto tanto magis elucescat generositas, ponatis velim ex una parte bilancis verba illa : *Affligi cum populo suo*, ex altera verba illa : *Filium filiae Pharaonis. et temporalis peccati jucunditatem.* Magna utique differentia et vicissitudine erat, tractare lumen thesaurorum loco, vestiri cilicio vice clamidis regiae, vivere velut mancipium illum, qui integro regno poterat imperare. Nec est, quod quis mihi dicat, Moysen hanc resolutionem ex furore quadam, et strepitu juventutis concepisse; nam Apostolus expresse dicit : *Moyses grandis factus*; erat enim in maturitatis et sapientiae suæ apice constitutus. Verum enim vero scirene cupitis, quid Moysen ad diademata, thesauros, et sceptra conculecanda per moverit? Nimurum e longinquio ei per spiritum Propheticum Filius Dei cruce suspensus representatus fuerat, ideo dicit Scriptura : *Majores divitias æstimans thesauro Ægyptiorum impropterum Christi.*

5. — S. Bernardus postquam Jesum crucifixum accurate exposuisset, subdit¹ : « Quis delicias, seu « gloriam sustinere queat, nedum audeat que- « rere? » Filius Dei flagellatus est, spiritus conspurcatus est, in dorso sua crux portavit, meta factus est, in quam vilis fex plebis injurias et contumelias exoneravit, stulti instar vestitus fuit, in manu arundinem et in capite spineam portans coronam, in medio duorum latronum in montem Calvarie ductus, in eorumque medio ingenti cum infamia in patibulum suspensus fuit² : « Et haec intuens, « qui dicitur christianus, propriis nihilominus « voluptibus indulgere, et florere velle in saecula « nullatenus erubescit? » De S. Elisabetha Hungaria regis filia Surius in hac verba scribit³: « Cum « Elisabeth pretiosis ornata vestibus, auream capite « gestans coronam, ac familia frequenti stipata, « rebus divinis interfutura templum intrasset, « primo intuitu Crux Dominica occurrit, et ex ea « pendens imago Salvatoris eam compunxit, com- « punctæ lacrymas excussit, lacrymanti talia cogi- « tanda suggessit : En Creator, et Redemptor meus, « nudo corpore, brevi duntaxat præcinctus tegmine, « mea causa ignominiosam in cruce mortem oppre- « tiit : at ego misera, gemmis, auro, byssio, et pura « contecta, vitam cœlestibus indignam bene- « ficiis, perdo magis quam ago. Illius caput intra « Pilati ædes spinea corona dispunxit, meum vero « aurea venustat. Illum ab amicis et discipulis « desertum Judæorum vallarunt opprobria, me « numerosa circumdata familiam cuncti miran- « tur, suspiciunt, honorant. » Cumque haec meditaretur, effervescens in spiritu, in terram velut mortua corruit, adeo ut domestici ejus, mysterium ignorantis, eam ab aliquo accidente lethifero cor-« reptam fuisse existimarint. Hocque sanctitatis

¹ S. BERN., in *declam.* — ² SUR., 18 Jun.

¹ THOM. CANT., lib. II *Apum*, cap. 47.

« Ordinis mellea Christi lateris perfusione linitus « est. » Ex hac porro historia sequens licet formare argumentum : si meditatio aceti, et fellis Christo propinati, omnis potus quantumvis nauseabundi amaritudinem in dulorem convertit, quanto magis efficaciam habebit, ut nos faciat renunciare conviviorum, lautarumque mensarum deliciis?

7. — Nota est omnibus illa Syrenarum fabula, quæ dulcibus et blandis cantibus suis navigantes incantando efficiebant, ut iidem quodam somno absorpti, voracitatis earum præda efficerentur : Ulysses autem obturatis cera auriculis, ad navis malum ligari se fecit, ut periculum istud evaderet. Ex qua fabula S. Maximus opportunam proposito nostro moralitatem deducit, inquiens¹ : « Si ergo de « Ulysses illo refert fabula, quod eum arboris reli- « gatio de periculo liberarit, quanto magis prædi- « candum est, quod verefactum est, hoc est, quod « hodie omne genus hominum de mortis periculo « crucis arbor eripuit? Ex quo enim Christus « Dominus religatus in cruce est, ex eo nos mundi « illecebrosa discrimina, velut clausa aure tran- « simus, nec cursum melioris vitæ deflectimus in « scopulos voluptatis. » Ludolphus Carthusianus, qui devotum quoddam volumen de *Passione* scripsit, inter alia ait² : « Scias quod si in hac scientia

« (qua super omnes scientias est) volueris proficere « cum magno studio, oportebit te a cibo et pota « illicito abstinere. Non bene convenient consolatio « carnis et contemplatio Dominicæ Passionis, sed « contraria quasi nomina sortiuntur, nec possunt « simul caro et spiritus delectari. » Adducitque auctoritatem S. Bernardi, in sermone sexto de Quadragesima dicentis³ : « Crux Christi voluptati ad- « versatur, et voluptas cruci, et quomodo possunt « excusari voluptatum amatores, ut non sint Christi, « persecutores? Rei enim fiunt mortis Christi, etsi « non ut persecutores, tamen ut tantæ rei contemp- « tores. » In vita S. Philippi Neri legitur, quod ipsi gravissime olim ægrotanti succus gallinaceus hau- riendus porrectus fuerit. At ille vasculum manu te- nens, abundantissime fleverit, dicens alta voce : Tu mihi Christe ligno pendes, et mihi meo in lectulo, tot inter commoda, tot inter obsequia, tot inter delicias ministratur? Quæ verba cum sæpius iterasset, exuberante fletu, succum haurire nequaquam potuit.

8. — In vita magni illius servi Dei Joannis Baptistæ Vitelli Fulginatis (cujus spiritus a S. Philippo Neri approbatus, quique etiamnum vivens beatus denominatus fuit) narratur, quod inter alia pietatis exercitia, quibus in patria sua deditus fuit, hospitalitas peregrinis exhibita non infimum apud ipsum locum habuerit : cum igitur die quadam ex peregrinis nonnemo speculum ab eo poposcisset, sanctus vir Dei ut nimiam hanc curiositatem in

¹ S. MAXIM., de *Pass. et cruce*, h. 1. — ² LUDOLPH. CARTH., p. II, cap. 58 de *Pass.*

ipso reprimeret, crucifixum ei porrexit, dicendo : « Ego aliud speculum non habeo, nisi JESUM CHRIS- « TUM, et hunc crucifixum. » Ex hujus speculi intuitu deponenda est ab omnibus quævis superflua vanitas, pompa, aut fastus, quia « non decet sub « capite spinoso membra esse delicata. »

DISCURSUS VI.

PASSIO CHRISTI MEDITATA, PLURIMUM AD HOC CONFERT
UT CUILIBET TORMENTO ULTRO OCCURRAMUS, ILLUD-
QUE LUBENII ANIMO SUSTINEAMUS, ET NE IN VITÆ
PENITENTIS CURRICULO INTEPESCANUS.

IDEA SERMONIS. — 1. Passio Christi sæpe recognitata confert ut non deficiamus in rebus duris et arduis ad salutem necessariis. — Exemplificatur in primis Christianis cum gaudio ad martyrium currentibus. — 2. Hoc ipsum præsignatum fuit in Abimelech ejusque exercitus diversisque probatur exemplis. — 3. Magnum animi dux belli militibus præstat quando sine metu ad pugnandum se offert. — 4. Ad conspectum sanguinis Christi ascendimus ad fortiter pugnandum ut Petrus aliique Apostoli. — 5. Passio Christi inflamat ad ardua. Probatur in praxi. — 6. Meditatio Christi passio nos accendat ad patientiam et humilitatem. — 7, 8. Qui lignum crucis et passionem Christi meditatur, libenter tolerat omnem ærumnam.

Recognitate eum, qui talem sustinuit a peccatoribus adversum semetipsum contradictionem, ut ne fatigemini animis vestris deficientes. Hebr., XII, 3.

1. — Quotidiana nos docet experientia, quod ad hoc, ut quis inchoatam vitam penitentem continuet, et inter occurrentes difficultatum tempestates non fluctuet, sed omnia ardua libenti animo sustineat, necessum sit, ut auxiliis et subsidiis superioribus vigor animi ei suggeratur: unum autem ex hisce spiritualibus subsidiis, illudque admodum potens, a S. Paulo in assumpti thematis verbis nobis indicatum fuit, videlicet mortis et passionis crucifixi Redemptoris attenta meditatio; ait enim¹ : « Recognitate eum qui talem sustinuit, etc. » Cogitatio enim passionis Christi, ut Doctor Angelicus ait², facit nos « non deficere. » Illudque per sequentem probat Gregorii Magni sententiam, dicentis : « Si passio Christi ad memoriam revocatur, nihil adeo durum est, quod non æquanimiter toleretur. » Unde B. Laurentius Justinianus salubriter monet, dicens : « Erigamus omnes nos qui Domino Iesu « elegimus militare, mentis oculos in crux « Domini, cum tentamur; et leve existimabimus « quod toleramus, in comparatione illius. » Enim vero quisquis sacras primorum sæculorum legerit historias, invenerit, primos christianos præ cunctis aliis in austerrissimas prorupisse penitentias, populo reddidisse deserta et solitudines, ex voluntaria

¹ Hebr., XII, 3. — ² S. THOMAS, *ibid.*

paupertate vendidisse quæcumque possidebat, eaque ante pedes apostolorum conjecisse, atque ex desiderio vitam et sanguinem pro fidei confessione prodigi, in martyrorum carnificinam cum jubilo properasse. At vero undenam ingens hic ardor, tamque vehemens patienti et moriendi pro Christo desiderium procedebat, præterquam ab eo quod paulo ante Christum suis oculis in patibulum crucis confixum fuisse conspexissent? Unde quod Deus olim Moysi dixit¹: *Inspice, et fac secundum exemplar quod tibi monstratum est in monte;* multo magis credibile est, Deum cordi uniuscujusque fidelis interius insonare.

2. — In libro *Judicium* legitur, quod Abimelech exercitum suum ad expugnationem civitatis cuiusdam, in qua validissimam experiebatur resistantiam, animare volens, sequens opportunum duxerit consilium²: *Accedit in montem Seimen cum omni populo suo, et arrepta securi, præscidit arboris ramum, impositumque ferens humero, dixit ad socios: Quod me videtis facere, cito facite. Igitur certatim ramos de arboribus præscindentes, sequebantur ducem.* — *Hæc autem omnia in figura contingebant illis, ut inquit Apostolus. Etenim Salvator noster discipulis suis, et in eis cunctis omnino fidelibus, dixerat³: Regnum cœlorum vim patitur, et violenti rapiunt illud; et iterum⁴: Qui vult venire post me, abneget semet ipsum, tollat crucem suam, et sequatur me.* At vero ut S. Gregorius bene advertit⁵: « Fortasse laboriosum non est homini relinquere sua, sed valde laboriosum est homini relinquere semet ipsum.» At vero primi Ecclesiæ fideles generose præstiterunt utrumque; nam in primis *multitudinis creditum erat cor unum, et anima una. Possessiones et substantias vendebant et dividebant illa omnibus*⁶; deinde certam subibant, et ulro occurrabant omnis generis cruciatibus et martyriis. Nam ut Apostolus ait⁷: *Lapidati sunt, secti sunt, in occasione gladii mortui sunt.* Unus S. Andreas apostolus duobus diebus, duabusque noctibus in cruce pendens, ingenti cum lætitia populo prædicavit, Deumque deprecatus est, ne se a crucis patibulo deponi sineret; tot quoque alii sanctissimi martyres martyrii carnificinam ultro citroque ingressi sunt. At vero scitisne causam tam voluntarie passionis? Nimurum Christus ingens crucis lignum humeris suis portans, Calvariae montem ascenderat, ut ibi crucifigeretur, cuius spectaculi ipsi vel majores illorum fuerunt spectatores; et paulo ante in cenaculo Sionitico Christum audierant, dicentem⁸: *Exemplum dedivobis, ut quemadmodum ego feci, ita et vos faciatis.* Nicodemus princeps Synagogæ erat, et tametsi Christi discipulus esset, tamen se manifestare minime audebat,

¹ *Exod.*, XXIII, 49. — ² *Judic.*, IX, 48. — ³ *Matth.*, XI, 12. — ⁴ *Id.*, XVI, 14. — ⁵ S. GREGOR., hom. nин *Evang.* — ⁶ *Act. Apost.*, IV, 32, et II, 43. — ⁷ *Hebr.*, II, 38. — ⁸ *JOAN.*, XIII, 15.

sed Christum nocturno tempore conveniebat: At vero quando Christum in cruce suspensum vidit, omni timore et respectu humano deposito, in sepulturam Christi mortui copiosa attulit aromata. De Josepho ab Arimatæa pariter occulto Christi discipulo S. Marcus ita scribit¹: *Venit Joseph ab Arimatæa, nobilis decurio, qui et ipse erat expectans regnum Dei, et audacter introivit ad Pilatum, et petiit corpus Jesu.* S. Petrus cognoscens quod in primo nascentis Ecclesia sæculo Christi sequaces, pro fide ipsius in persecutorum opprobrium contenda, ex omnibus mundi partibus in proprii sanguinis torrente inundarentur, eosdem generosis hisce verbis animavit, dicens²: *Christo igitur passo in carne, et vos eadem cogitatione armamini.* S. proto-martyr Stephanus sub illo lapidum imbre animose dimicabat, et ad imitationem Redemptoris, pro indulgenda lapidatoribus venia apud Deum intercedebat; idque animam ei suggestente ipsomet Dei Filio, qui eodem modo, quo in monte Calvariae in cruce confixus fuerat, e cœlo empyreo se videntum præbuit. Nam Scriptura ait³: *Vidit Jesum stantem a dextris virtutis Dei.* Ubi glossa dicit: *Ad confortandam martyris patientiam cœlum panditur. Et ne homo lapidandus titubet in terra, Deus homo olim crucifixus apparuit in gloria.*

3. — Magnum animi robur dux bellum militibus præstat, quando sine metu in densam inimici exercitus multitudinem se perurret, et sine ulla periculi mortis formidine animose ad pugnandum se offert. Quando populus Dei electis in Ægypto molestabatur in operibus lutis et lateris, et ad fornaces velut excoquebatur, Deus, ut illi ad libenter patientem, per spem assequendæ terræ promissionis, animum suggereret, se quoque illi in rubo ardenti videntum exhibuit, quasi dicere vellet: Non tibi videatur peregrinum, quod instar mancipii virgis, et flagellis cædaris, quod pro coquendis lateribus ad ignem ardensem excoquaris; nam et ego inter spinas volvors et revolvors, quemadmodum hæc in medio ignis consistunt. Quando igitur ignis adversitatum, et ærumnarum, et passionum, dolorumque spinæ nos transfigunt, Filium Dei amore nostri spinis coronatum, et in ardenti amoris fornace constitutum contemplemur: *Recogitate eum qui talem sustinuit.* etc.

4. — In libris Machabæorum dicitur⁴: *Elephantis ostenderunt sanguinem uxæ, et mori, ad accendendos eos in prælium.* Ratio autem, cur feris illis sanguinem hunc colorem ob oculos posuerint, ab insigni quodam auctore his verbis tangitur⁵: *Multarum gentium opinione constat, pugnaces feras intuitu rerum rubrarum irritari.* » S. Antoninus postquam supradictum Epistolæ S. Petri textum ciatasset, subjungit⁶: *In hujus figuram mandavit*

¹ *MARC.*, XV, 43. — ² S. AUGUST., tract. CXVI in *Joan.* — ³ S. BONAV., *Stim. amor.*, c. 1. — ⁴ *Psal.* CXVIII, 3. — ⁵ *I Machab.*, VI, 34. — ⁶ *VALES.*, de *Sac. Philos.*, c. 9.

— ⁶ S. ANTON., in p. IV, tit. 3, c. 7, § 4.

« Antiochus rex, ut elephantibus, qui erant in bello, ostenderetur sanguis uvæ et mori, ut acrius accenderentur ad prælium, similiter ad aspectum, et considerationem sanguinis Christi, qui ad modum uvæ dicitur calcatus in torculari crucis, belantes contra adversitates, et mundi tentationes, carnis et diaboli, accenduntur ad resistendum et bellandum. » Quando Synagoga post Christi crucifixionem adversus collegium apostolicum ferocire cœpit, eo quod Petrus multa Hebræorum millia ad fidem Christi converterat, his verbis Apostolis, ne amplius docerent interdixit¹: *Præcipiendo præcepimus vobis, ne doceretis in nomine isto, etc.* Respondens Petrus et Apostoli dicerunt: *Obedire oportet magis Deo, quam hominibus.* At vero numquid hic idem ille Petrus erat, qui paulo ante per ancillam ostiarium terrefactus, cœlestem suum negaverat Magistrum. Numquid omnes apostoli viles et ignavi piscautores erant, qui ad unicam stricti ensis vibrationem in horto Gethsemani per fugam se proripuerant. Omnes enim relictio eo, fugerunt. Quomodo igitur nunc, tam verbis, quam factis, adeo facti sunt audaces, et generosi. Pro resolutione observandum, quod S. Petrus immediate ante mentionem fecerat passionis Christi, eamque collegis ipsorum impresserat, dicendo: *Deus suscitavit Jesum, quem vos interemistis suspendentes in ligno.* Per quam reminiscientiam collegium apostolicum adversus omnes persecutiones corroborare volebat: *Christo igitur passo, etc.* S. Augustinus inquit²: *Sic martyres informabantur ad omnia, quæ persecutores libuisset facere, preferenda. Sic paulisper occultata tremenda potentia, commendabatur prius imitanda patientia. Sic regnum, quod de hoc mundo non erat, superbum mundum, non atrocitate pugnandi, sed patienti humilitate vincebat. Sic illud granum multiplicandum seminabatur horribili contumelia, ut mirabil pullaret in gloria.*

5. — *Ut ne fatigemini, etc.* S. Bonaventura in capite³. *Stimuli divini amoris*, de passione inquit⁴: « Te ad ardua inflammabit, te vilificari, et contemni, et affligi faciet. » Ad quorum verborum penitorem intelligentiam attentam meretur reflexionem sequens discursus, quem Granatensis ad praxin descendens, in favorem nostri propositi instituit, dicendo: *Vult nonnemo apprehensa disciplina propriam macerare carnem, at hæc delicias assuefacta repugnat. Quid igitur illi faciendum?* Erigat oculos in Christum crucifixum, in humeris suis propter peccata nostra per quamdam sex milium sex centorum sexaginta sex percussionum furiam exarnificatum⁵: *Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores, et prolongaverunt iniquitatem suam.* Sic enim erubescet, nisi ad sanguinem usque se disciplinaverit. Est alius, qui

¹ *Act. Apost.*, V, 26. — ² S. AUGUST., tract. CXVI in *Joan.* — ³ S. BONAV., *Stim. amor.*, c. 1. — ⁴ *Psal.* CXVIII, 3.

quolibet die Veneris in memoriam mortis Christi super tabulis seu asseribus ligneis cubare statuit; sed corpus ad molliter dormiendum assuefactum, hanc austoritatem subire renuit. Quid igitur factu opus? Dirigat oculos suos in lectum Christi, id est, in durum crucis truncum, in cervical in quo caput ipsius quievit, scilicet in coronam spineam, ex junctis marinis contextam: consideret lectum illum crucis adeo angustum, ut in eo unum pedem alteri superimponere necessum habuerit. Est tertius, qui eodem die in pane et aqua aliquot hebdomadibus jejunare decrevit, hic ut propositum suum adimplat, fel et acetum quo Christus potatus fuit, serio consideret; hoc enim si fecerit, utique non lamentabitur, si panis nimium durus fuerit, aut vinum nimis tenue, vel eibi minus bene conditi. Recordetur insuper, quod in capite quadragesimalis jejunii, quod Christus in deserto tanto cum rigore sustinuit, humani generis inimicus, eidem pro fame sedanda lapides obtulerit. Est quartus, qui cilicium super nuda carne, ut olim castissima Judith fecit, deferre, vel catena ferro cincta, cum sancta Catharina Senensi, lumbos suos circum dare sibi proposuit; hic talis Filiū Dei catenis vincutum, et columnæ alligatum, vinctisque manibus a lictoribus de tribunal in tribunal raptatum aspiciat. Si contra te falsus quispiam insurgat testis, ut facultates, et boni nominis famam eripiat, aspicio in crucifixum, et considera, quod contra ejus innocentiam insurixerint falsi testes; ad demum dicens⁶: *Non est major servus domino suo.* Hactenus Granatensis, vir ille tanto erga Deum amore flagrans, qui, ut audivimus, egregie id exemplificat, quod suasum nobis fuit a sancto Paulo, dicente⁷: *Recognite eum, qui talem sustinuit a peccatoribus, etc.* Observandum vero est, quod statim subjungat: *Nondum enim usque ad sanguinem restitisti.* Et hoc est, quod S. Philippus Neriis suis improperare solebat, ut omnem mortificationem, et austoritatem libenter sustinentes, tanto magis in vita spirituali semper effervescent: dicere enim solebat: *Quis vestrum vel unicam sanguinis guttam pro Christi amore effudit?*

6. — Cum demeteretur ager Booz (qui symbolum est carnificina martyrum, qui ut granarium cœlestē adimpleretur, persecutionis ferro rescissi fuerunt). Ruth Ecclesiam præfiguranti sequens datum fuit salutare consilium: ⁸ *Intinge buccelam tuam in acetum.* Per hoc autem acetum præfiguratur acetum felle mixtum, quod in monte Calvario Christo propinatum fuit; hoc enim innumeros fideles in cunctis sæculis suis in adversitatibus vel persecutionibus confortavit, restauravit, erexit⁹: « Quis enim non ad humilitatem, ad patientiam, ad amorem accedit? (verba sunt exhortatoria Joannis Tauleri) ubi advertit, quam humiliter Dominus Dominus

⁷ *JOAN.*, XIII, 16. — ⁸ *Hebr.*, XII, 3. — ⁹ *RUTH*, II, 14. — ¹⁰ *TAULER*, de *vit. et pass.*, c. XX.

« rum, qui judicaturus est vivos et mortuos, coram vili astiterit homuncione condemnandus ab eodem, tanta cum patientia omnem illam in juriam, probra, confusionem, contemptum, et ignominiam perpessus sit? Et tamen nos miseri vix verbum amore deferre valemas. » Tu doles, te ab amicis, parentibus, filiis, cunctisque aliis esse derelictum ac desolatum. Ipsem Salvator ab ipsis quoque Apostolis derelictus fuit: (*Omnes relieto eo fugerunt*) imo Christus de proprio suo Patre æternō lamentatur, dicens¹: *Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Consolantem me quæsivi, et non inveni.* Unde merito sanctus Antoninus in hæc verba scribit²: « Qui intra seipsum fluctuat, adversitate pressus, ut ad meliora consurgat, et boni operis gressum in veritate figat, Christum passum ante mentis oculos ponat. » Idem sanctus in alio loco historiarum suarum refert, quod cum Alexander de Ales religionem sancti Francisci ingressus, austera illam vitam continuare non posset, priusquam probationis annum finiret, Religionem deserere statuerit. Quia vero Patres Ordinis, propositum ipsius intelligentes magnopere de illo dolerent, non solum propter salutem spiritualem novitii, verum etiam jacturam viri adeo scientifici, incessanter ad Deum orationes effundebant, ut huic viro, in coepio religionis instituto, concederet constantem perseverantium. Neque irritæ fuerunt hæc preces; siquidem nocte quadam in somno scala quædam ei representata fuit, quæ pedibus terram, vertice autem cœlos tangebat: hanc autem senex quidam sanguine madens, ponderosaque cruce onustus, at si S. Franciscus fuisset, ascendere parabat. Unde et ipse repetitis quidem vicibus ascensum illum indigatione quadam se convertens repulit ipsum, dicendo: « Non posses hanc magnam crucem portare tecum, qui non potes, hanc levem cappam pro nomine meo portare. » Et his dictis confestim visio disparuit. Alensis autem desuper se reflectens, erubuit, quod per gravem illam crux deterritur, ad sæculum redire statuisset; ac proinde deinceps in Ordine perseverare firmiter statuit, quemadmodum ad extremum usque vitæ sua spiritum fecit. Hinc igitur sic argumentari licet: quod si huic Alensi crux hominis cujusdam tantam suggestit fortitudinem, et animi vigorem, ut a coepio vitæ religiose cursu nequaquam recederet; quanto major valoris erit passio Christi, ut hominem adversus omnem tentationem defendat, atque in quacumque adversitate et passione ad patientiam animet?

⁷— In vita Pii V Pontificis Maximi legitur³, quod cum doloribus maximis urgeretur, suspiria quædam in Christi de cruce pendentis imaginem effundens « identem dixerit: Domine, adauge dolorem dum

¹ MATTH., XXVI, 56. — ² S. ANTON., p. III, tit. XIV, Hist., cap. 8, § 1. — ³ JOAN. ANT. GABUT., Pii V.

« adaugeas et patientiam. » Cæsarius de religioso quodam erga passionem Domini valde devoto ita scribit⁴: « Ita servebat in Christi passione, ut spe « martyrii Theodoricum episcopum Livoniæ sequeretur, sine abbatis sui permissione; accepérat enim ille auctoritatem a papa Innocentio, secum ducere omnes, qui ire vellent ad propagandam « vineam Domini in populo barbaro. »

8. — Erat in Sarepta quædam vidua, quæ cum familia sua talem patiebatur penuriam, ut Elæ protestaretur, dicens⁵: *Non habeo panem, nisi quantum pugillus capere potest farinæ in hydria, et paullum olei in lecytho.* Qua autem ratione tamen hanc æquanimiter tolerare potuerit, ex verbis colligere licet sequentibus; aiebat enim: *En colligo duo ligna:* quasi in sensu accommodatio dicere vellet: quisquis lignum crucis, et passionem Christi meditatur, lubenti animo quamcumque tolerat ærumnam. Unde Rupertus Abbas circa prædicta verba ait⁶: « En meam consolor: in opiam, amplectens « crucis ligna. » Rabanus qui vir sanctus fuit, cuius Bollandus vitam seripsit, quique erga mysterium passionis devotissimus extitit, Redemptorem omne genus injuriarum et cruciatum libenter pati voluisse dicit, ut nos ad eadem sustinenda animaret. En verba ipsius⁷: « Patitur omnia pro nobis ut siue Petrus hortatur, Christo in carne passo, nos eadem cogitatione armemur, atque ad toleranda pro nomine ejus irrisiorum opprobria præparemur. » S. Bernardus quoque hoc nobis in adversitatibus nostris scriptum reliquit solatium⁸: « Si ante oculos habueritis, quem portatis (scilicet Christum crucifixum) pro certo videntes « angustias Domini, levius vestras portabitis » Sacrae quidem litteræ, SS. Patrum paginae, Heroum Ecclesiæ magis insignium historiæ, plenæ sunt salutarium consiliorum, documentorum, exemplorum, aliorumque innumerabilium monitorum, quibus ad patienter tolerandas in hac lachrymarum valle occurrentes miserias et ærumnas, quibus continuo impetum et infestamur, animamur, ne in cursu rigorum, et austeriorum vitæ spiritualis defatigemur; sed omnibus mundi, carnis et Inferni tentationibus viriliter resistamus; tamen ut S. Augustinus docet⁹: « In omnibus adversitatibus non « inveni tam efficax remedium, quam vulnera « Christi: in illis dormio securus, et requiesco in « trepidus. »

¹ CÆSAR., I. VIII, c. 41. — ² III Reg., XVII, 42. — ³ RUPERT., lib. V in Reg. — ⁴ RABAN., I. VII in Matth. — ⁵ S. BERNARD., ser. XLV in Cant. — ⁶ S. AUGUST., in Manuali, c. XII.

—

DISCURSUS VII.

AMARUM PASSIONIS CHRISTI FEL, MARTYRUM TORMENTA INDULCORAT, NOSTRASQUE ADVERSITATES SUAVES NOBIS EFFICIT, DUM ILLUD MEDITANTIBUS JUBLUM, ET CONSOLATIONES CORDIS COMMUNICAT.

IDEA SERMONIS. — 1. Fel passionis Christi suave est pie meditantibus illam. — 2. Passio Christi S. Stephano dulces reddebat lapides. Fortitudo martyrum in atrocissimis tormentis processit a passione Christi. — 3. Apostoli, antea tristes, post Christi passionem ibant gaudentes ad tormenta et mortem. — 4. Hoc ipsum fecit Ignatius martyr. — 5. Proprii arboris crucis fructus sunt sancti martyres. — 6. Hoc figuratum fuit in ligno quo Moyses dulcoravit amaras aquas. — 7. Quid intelligatur per farinam, qua Eliseus dulcoravit filii Prophetarum pulmentum. — 8. Summa suavitatis invenitur in passione amara Christi meditata. — 8. In gloriosa transfiguratione Christi signanter mentio facta fuit passionis ejus. — 7. S. Ludgarus in omnibus afflictionibus configuebat ad imaginem crucifixi. — 19. Religiosus meditando crucifixum ad maximam perfectionem et consolationis abundantiam pervenit. — 11. D. Liduvina ex spinea Christi corona, vere collegit rosas.

Sub umbra illius, quam desideraveram, sedi, et fructus ejus dulcis gutturi meo. Cant., II, 3.

1. — Coelestis Sponsa sub umbra vitalis arboris sanctæ Crucis, tantopere ab ea desiderata, requiescens, fructum illius gutturi suo sapidissimum, et suavissimum fuisse declarat. Et tamen quis est qui nesciat, aliam hujus arboris fructum non fuisse, præterquam fel, et acetum? Unde Christus per os Psalmistæ ait¹: *Dederunt in escam meam fel, et in siti meu potaverunt me aceto.* S. Ambrosius ait²: « Fel pomum est, quod peperit, hoc pomum gustavit Ecclesia, et ait: *Ef fructus ejus dulcis in faucibus meis;* et ut scias quia pomum est Dominus, legisti supra: *Tanquam malum in lignis sylvæ.* » Idem sanctus doctor pergit exempli care suavitatem et dulcedinem, quam sancti martyres in hoc Christi crucifixi felle degustarunt; ita enim scribit: « Pulchre dicit Ecclesia: *Charitate vulnerata sum ego.* Nudemus membra nostra bono vulneri. Ad hanc veniens mansionem Ecclesiae, ad hunc processum, ut pro Christo filios suos offerat, ut excipiatur vulnera charitatis, quasi bona fidei alimenta reperiens, pietatisque fructus, « gustavit ipsa, et hortari coepit cæteros, dicens: « Gustate, et videte, quoniam suavis est Dominus. »

2. — De proto-martyre Stephano in ejus festivitate sequens canitur antiphona: *Lapides torrentis illi dulces fuerunt;* tamen de eodem legitur: *Cum saxorum crepitantium turbine quateretur.* Quibus verbis Ecclesia furibundam S. Stephani lapidatio-

¹ Ps. LXVIII. — ² S. AMBR., in Psal. CXVIII.

nem turbinis crepitantis tempestatem nuncupat. In psalmo centesimo primo Ecclesiæ, post Filii Dei in terras adventum, erectio his verbis prædicitur³: *Tu exsurgens misereberis Sion, quia venit tempus.* Quem textum Lyranus exponens, inquit: *Hic ponitur promotio Ecclesiæ, quæ facta est per Christum.* Subdit vero Psalmista: *Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus.* Quibus verbis Regius Psalter in spiritu prophetico futurum esse prædictis, quod servi Dei inter medios durissimos silices quamdam gustaturi essent Paradisi suavitatem. Unde B. Laurentius Justinianus de Stephano ita scribit⁴: *Jam experiebatur interior, quam magna multitudo sit divinæ dulcedinis, quam pro veritate certantibus neverat esse paratam.* At vero vultus scire, e quanam scaturigine immensa illa interior consolatio, que vultum proto-martyris veluti faciem angelii apparere faciebat, in proto-martyris animam promanarit? Audiamus S. Angustum ad hoc his verbis respondentem⁵: *Implevit, quod ait Apo stolus: Christus passus est pro nobis, vobis regnans exemplum, ut sequamini vestigia ejus.* Oculos enim suos in passionem Redemptoris tenebat defixos, qui, ut in discursu præcedenti diximus, e cœlis coram eo visus est, cum iisdem vulneribus, quæ in crucem actus recepit. S. Bernardus egregie jubilum illum explicat, quo sancti martyres passionem Christi ob oculos habentes, sui patiebantur dolores martyrii: ita enim scribit⁶: *Enim vero non sentiet sua, dum illius vulnera in tuebitur. Stat martyr tripudians et triumphans, toto licet lacero corpore, et rimante latera ferro: non modo fortiter, sed et alacriter, sacrum e carne sua circumspicit ebilire cruentum.* Enim vero quod martyres, ab atrocissimorum tormentorum violentia adacti, constantes nihilominus manserint, et fidem non negarint, magnum utique et eximum erat Christianæ fortitudinis specimen⁷: *Numquid enim caro nostra ænea est?* At vero quod insuper dum suppliciorum carnificina dilaniabantur, affabantur, agebantur in rotas; flagellis subiectabantur, comburebantur vivi, Paradisiacas in cordibus suis degustarint suavitates, undenam hoc procedebat? S. Bernardus ad hoc respondet, dum animam martyris in mediis tormentis in visceribus Jesu commoratam fuisse affirmat; ita enim in loco paulo ante citato scribit⁸: *Ubi nunc anima martyris? Nempe in tuto, nempe in petra, in visceribus Jesu, vulneribus nimis patentibus ad introendum. Si in suis esset visceribus, scrutans ea, ferrum profecto sentire, dolorem non ferret, succumberet, et negaret; nunc autem in petra habitans, quid mirum, si in modum petræ duruerit? Sed neque hoc mirum, si exul a corpore,*

¹ Ps. CI, 45. — ² B. LAUR. JUST., de S. Steph. — ³ S. AUGUST., II, de S. Steph. — ⁴ S. BERN., serm. LXI in Cant. — ⁵ JOB, VI, 12. — ⁶ S. BERN., serm. LXI.